C/2026/3720

2026.7.10.

A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének második ciklusáról (2026–2030)

(C/2026/3720)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

EMLÉKEZTETVE

— az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) szóló tanácsi állásfoglalásra, az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének irányítási struktúrájáról (2021–2030) szóló tanácsi állásfoglalásra, valamint „Az európai oktatási térség: kitekintés 2025-re és az azt követő időszakra” témájú tanácsi állásfoglalásra, amelyben a Tanács bejelentette, hogy 2025-ben felül fogja vizsgálni a stratégiai keretrendszert – az uniós szintű célértékeket, az irányítási struktúrát, a munkamódszereket és a kiemelt területeket is ideértve –, és adott esetben minden szükséges kiigazítást elvégez a második ciklusra, hogy a keretrendszert hozzáigazítsa az európai oktatási térség realitásaihoz és szükségleteihez, illetve az Európai Unióban bekövetkező bármely jelentős fejleményhez,

— az I. mellékletben ismertetett politikai háttérre,

ELISMERVE,

— hogy az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés jelentős mértékben hozzájárul az európai szemeszter releváns összetevőihez,

ÚJÓLAG KIJELENTVE,

— hogy koordinálni kell és össze kell hangolni az oktatás és képzés területén indított összes uniós kezdeményezést, különösen azokat, amelyek a készségekkel és kompetenciákkal kapcsolatosak, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben kell tartani a vonatkozó szakpolitikai területek Szerződésekben meghatározott jogalapját,

ÜDVÖZÖLVE

— az európai oktatási térség 2021 és 2030 közötti időszakra szóló stratégiai keretrendszerének időközi értékeléséről szóló bizottsági jelentést ([1]),

HANGSÚLYOZZA, hogy:

— a geopolitikai realitások változásainak fényében lendületet kell adni az arra irányuló erőfeszítéseknek, hogy mindenki egyenlő mértékben és inkluzív módon hozzáférjen magas színvonalú oktatáshoz és képzéshez, mely alapvetően fontos az egyének fejlődése, a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés, a demokrácia, a reziliencia, a társadalmi kohézió, a versenyképesség és a felkészültség szempontjából;

— az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés átfogó célja továbbra is az, hogy kiépüljön az európai oktatási térség. Ebben az összefüggésben az oktatást és a képzést holisztikus perspektívából kell szemlélni ahhoz, hogy az egyén és a társadalom is ki tudja teljesíteni a benne rejlő képességeket;

([1]) COM(2025) 340 final.

ELISMERI, hogy:

— 2021 óta jelentős előrelépés történt az európai oktatási térség kiépítése terén, és sok kezdeményezés indult útnak a stratégiai prioritásokkal összhangban. Több kezdeményezés esetében további lépésekre van szükség a végrehajtás terén;

— továbbra is az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről szóló 2021. évi tanácsi állásfoglalások képezik az együttműködés alapját. A jelen tanácsi állásfoglalás felülvizsgálja és aktualizálja az említett állásfoglalásokat;

NYUGTÁZZA, hogy az európai oktatási térség 2021 és 2030 közötti időszakra szóló stratégiai keretrendszerének időközi értékeléséről szóló bizottság jelentés szerint:

— a stratégiai keretrendszernek uniós hozzáadott értéke van a tekintetben, hogy a tagállamokat számszerűsített célok és közös prioritások mentén összefogja. A keretrendszer révén sikerült eredményeket felmutatni és releváns területeken javulást elérni. Az európai oktatási térség végrehajtási eszközei – alkalmazásukat és kombinációjukat tekintve – hatékonyak, továbbá koherensek egymással és általánosságban véve a prioritásokkal. A bizonyítékok azt mutatják, hogy az európai oktatási térségnek sikerült fontos új uniós szintű intézkedéseket megvalósítania, nemzeti reformokat ösztönöznie és támogatnia, valamint strukturális, rendszerszintű és fenntartható lehetőségeket kialakítania az oktatási intézmények közötti európai együttműködés elmélyítésére irányulóan. Az uniós szintű együttműködés egyes esetekben meghaladta a várakozásokat és az eredeti célkitűzéseket, hatékony kommunikációs csatornákat és összehangolt válaszlépéseket biztosítva a válságkezelés során, ami fokozta az EU rezilienciáját,

— a stratégiai keretrendszer erejét az adja, hogy az önkéntes együttműködés és a közös alkotás jóvoltából szilárd alapokon nyugszik. Az értékelés céljából végzett konzultációk során a tagállamok megerősítették, hogy határozott szándékukban áll folytatni az együttműködést a stratégiai keretrendszer révén,

— a Tanács által 2021-ben meghatározott stratégiai prioritások mentén körvonalazódó és a 2023. évi tanácsi állásfoglalással összhangban álló főbb kihívások továbbra is relevánsak,

— több olyan terület is azonosítható, ahol még van mit javítani: stratégiai prioritások, ágazatközi koordináció és koherencia, az irányítási modell, valamint két jelentős hiányosság (az uniós szintű célértékek hiánya egyes régóta fennálló, illetve újonnan felmerülő prioritások esetében, valamint az uniós kezdeményezések nyomán indított nemzeti reformokra vonatkozó szisztematikus információk hiánya),

— az európai oktatási térség irányítási struktúrái – konkrétabban az oktatással és képzéssel foglalkozó magas szintű munkacsoport és koordinációs testülete, mely a munkacsoportot erősíti – határozottabb politikai irányítást és stratégiaibb jellegű programalkotást biztosítanak. Az európai oktatási térség előmozdította, hogy az oktatás és képzés tényleges európai dimenzióval rendelkezzen,

— ami az uniós szintű célértékeket illeti, az elérésükkel kapcsolatos tendenciák vegyes képet mutatnak. Számos célérték esetében pozitív fejlemények történtek (pl. csökkent a korai iskolaelhagyók száma), néhány más célérték esetében azonban csak korlátozott mértékű volt az előrelépés, vagy egyenesen visszaesés következett be (pl. az alapkészségek esetében);

NYUGTÁZZA továbbá

— a készségek uniójáról szóló bizottsági közleményt ([2]), amely hangsúlyozza, hogy az európai versenyképességhez egy sor készségre van szükség, az alapkészségektől kezdve az egész életen át tartó továbbképzés és átképzés révén elsajátított készségekig bezárólag. A közleményben a Bizottság új megközelítést hirdet meg – ideértve az európai szemeszter keretében az EU-27-re vonatkozó, a humán tőkéről szóló ajánlást is –, amely közös versenyképességi jövőkép köré szerveződő oktatási, képzési és foglalkoztatási politikákat ötvöz;

— az alapkészségekre vonatkozó cselekvési tervről szóló bizottsági közleményt ([3]), amely az írás-olvasási, szövegértési, matematikai és természettudományos alapkészségek szintjének csökkenésére ([4]) válaszul született meg, és amely a digitális alapkészségek és az állampolgári alapismeretek szintjének csökkenésével ([5]) is foglalkozik;

([2]) COM(2025) 90 final.
([3]) COM(2025) 88 final.
([4]) Ahogy azt a PISA és felnőttek esetében a PIAAC tanúsítja.
([5]) Ahogy azt az ICILS és az ICCS+ tanúsítja.

— „A STEM ([6]) oktatási stratégiai terv: a versenyképességet és az innovációt támogató készségek” című bizottsági közleményt ([7]), amely rámutat a STEM (a továbbiakban: MTMI) tekintetében az oktatás és képzés különböző szintjein jelentkező kihívásokra, így például az érdeklődés, a részvétel és a teljesítmény csökkenésére, az MTMI oktatása terén tapasztalható tanárhiányra, valamint a nemek között és a sokszínűség terén fennálló különbségekre, mely kihívásokkal a Tanácsnak kivétel nélkül foglalkoznia kell;

— a Bizottság azon szándékát, hogy létrehozza a Készségek Európai Megfigyelőközpontját és a készségekkel foglalkozó magas szintű európai testületet, a készségek uniójáról szóló közleményben bejelentetteknek megfelelően;

EGYETÉRT azzal, hogy:

1. minden egyént fel kell vértezni az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákkal ([8]) ahhoz, hogy boldogulni tudjanak korunk világában, és meg tudjanak birkózni a társadalom, a gazdaság és a munkaerőpiac jövőbeli átalakulásával, és ezzel összefüggésben a többnyelvűség, az interdiszciplináris kompetenciák és a transzverzális készségek fontos szerepet játszanak. Annak érdekében, hogy ezt továbbra is el lehessen érni, azonosítani kell olyan szakpolitikai intézkedéseket, amelyek valamennyi tanuló esetében növelhetik az oktatás sikerességét, ideértve az élet különböző szakaszaiban biztosítandó oktatási és képzési lehetőségeket is;

2. az EU versenyképességi kihívással néz szembe. Miközben várhatóan demográfiai kihívásokkal is foglalkozni kell, az oktatási és képzési rendszereknek fel kell vértezniük az egyéneket azokkal a készségekkel, amelyekre szükség van Európa versenyképességének és stratégiai autonómiájának a következő években történő növeléséhez, valamint a zöld és digitális átállás támogatásához. A reziliencia képességének, valamint a válságokban való helytállás és a válságokból való kilábalás képességének fejlesztése elő fogja segíteni, hogy – építve a levont tanulságokra, illetve reagálva Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának hatására és a háború által az európai biztonságra gyakorolt következményekre – időtálló oktatási és képzési rendszerek épüljenek ki Unió-szerte;

3. az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszere lesz az európai oktatási térség támogatásának és megvalósításának fő eszköze, teljes mértékben tiszteletben tartva annak holisztikus megközelítését, és adott esetben szinergiában a készségek uniójával;

4. bár jelentős előrelépés történt, még mindig van mit tenni annak érdekében, hogy 2030-ra teljeskörűen kiépüljön az európai oktatási térség;

5. a stratégiai keretrendszer első ciklusa során bekövetkezett fejlemények fényében felül kell vizsgálni és ki kell igazítani a 2021-ben meghatározott stratégiai prioritásokat, kiemelt területeket és uniós szintű célértékeket, és valamennyi stratégiai prioritás tekintetében meg kell erősíteni a zöld és digitális átállásra irányuló oktatást;

6. a minőség, a méltányosság, a befogadás és a mindenki számára elérhető siker előmozdítása továbbra is az európai oktatási térség központi eleme, amely annak összes stratégiai prioritását áthatja. A második ciklusban (2026–2030) a stratégiai keretrendszer a következő hat stratégiai prioritással foglalkozik majd a rendelkezésre álló pénzügyi eszközök felhasználásával:

([6]) Természettudományok, technológia, műszaki tudományok és matematika.
([7]) COM(2025) 89 final.
([8]) Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlásban meghatározottak szerint (HL C 189., 2018.6.4., 1. o.).

1. stratégiai prioritás: Írás-olvasási, szövegértési, matematikai és természettudományos készségek mindenki számára

A magas színvonalú oktatás és képzés minden tanulónak segít fejleszteni azokat a kompetenciákat, amelyek az egyén életminősége és foglalkoztatási lehetőségei, a társadalmi kohézió és a versenyképesség, valamint az EU rezilienciája és felkészültsége szempontjából kulcsfontosságú ismeretekből, készségekből és attitűdökből állnak. E célkitűzés eléréséhez az oktatási és képzési rendszereknek méltányos hozzáférést, részvételt és eredményeket kell biztosítaniuk a magas színvonalú tanulás, a befogadás és a jóllét előmozdítása révén. Noha történt előrelépés a stratégiai keretrendszer első ciklusa során, továbbra is kulcsfontosságú, hogy az oktatás, a képzés és a készségek tovább javuljanak a tanulók valamennyi korcsoportjának személyes fejlődése, aktív polgári szerepvállalása és szakmai fejlődése érdekében.

Megfelelő szintű írás-olvasási és szövegértési tudást (olvasás, írás, valamint az írásbeli és a szóbeli információk alapos megértése), valamint megfelelő szintű matematikai és természettudományos készségeket kell biztosítani mindenki számára – ez minden további tanulás alapja. Ez az alap teszi lehetővé a tanulók számára, hogy fejlesszék a szélesebb körű és a specializáltabb kompetenciáikat, például a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (MTMI ([9])) területén, továbbá hogy sikeresek legyenek az alap- és a továbbképzés során, a munkaerőpiacon és tágabb értelemben a társadalomban. Az oktatás minőségének javítása, valamint a méltányosság és a befogadás előmozdítása létfontosságú az írás-olvasási és szövegértési tudás, valamint a matematikai és a természettudományos készségek elsajátításának biztosításához. Ez segíteni fog abban, hogy mindenki számára sikeres legyen az oktatás és a képzés, ami napjainkban nagyobb jelentőséggel bír, mint valaha.

Európa sorsdöntő kihívással néz szembe: a közelmúltbeli nemzetközi felmérések – a PISA-felmérést is ideértve – aggasztó mértékű visszaesést mutatnak az olvasás, a matematika és a természettudományok terén, és azt jelzik, hogy a diákok egyre nagyobb hányada a minimális jártassági szintet sem éri el ezeken a területeken. Ennek orvoslása érdekében fokozott erőfeszítéseket kell tenni, többek között arra irányulóan, hogy csökkenjen a korai iskolaelhagyás, illetve hogy javuljon a magas színvonalú kisgyermekkori neveléshez és gondozáshoz való hozzáférés, különösen a kiszolgáltatott csoportokból származó tanulók számára. Az írás-olvasási, szövegértési, matematikai és természettudományos készségek mindenki számára történő biztosítása, valamint általánosságban az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák előmozdítása létfontosságú a személyes és szakmai fejlődéshez, és segít a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek és a készséghiány kezelésében. Ezzel párhuzamosan az oktatás és a képzés színvonalának javítása minden bizonnyal növelni fogja a kiemelkedően teljesítők számát, ami többek között azt a célt szolgálja, hogy megerősödjön Európa innovációs kapacitása és versenyképessége.

A hátrányos helyzetű tanulók Európa-szerte felülreprezentáltak a gyengén teljesítők körében. Ahhoz, hogy az oktatási és képzési rendszerek ténylegesen befogadók legyenek, nem szabad, hogy személyes, társadalmi és gazdasági tényezők határozzák meg a tanulók iskolai végzettségét és teljesítményét az oktatás és képzés bármely szintjén vagy bármely típusa esetében. Az inkluzív oktatás és képzés azt is magában foglalja, hogy érzékenységet kell kifejleszteni a tanulási folyamatok során a sokszínűség, a befogadás és a megkülönböztetésmentesség figyelembevétele érdekében. Ezzel összefüggésben ugyanilyen fontos szembeszállni az összes sztereotípiával, és megadni a szükséges támogatást a fogyatékossággal élő és a sajátos nevelési igényű tanulóknak.

2. stratégiai prioritás: A digitális készségeknek és az állampolgári ismeretek oktatásának a fejlesztése

A jelenlegi globális helyzetben – amelyet az jellemez, hogy válságokkal kell megbirkózni, változóban az éghajlat, gyors technológiai változások mennek végbe, digitalizáció folyik (és teret nyer a mesterséges intelligencia), fokozódik a polarizáció, terjed a dezinformáció, egyre nagyobbak a demokratikus normákkal és értékekkel szembeni kihívások, a demokratikus részvétel szintje pedig alacsony – sürgősen meg kell erősíteni a demokráciát és a rezilienciát az Európai Unióban. E tekintetben mind a digitális oktatás, mind az állampolgári ismeretek oktatása meghatározó szerepet játszik.

A digitális készségek elengedhetetlenek a modern élethez, és a társadalom és a gazdaság szinte valamennyi területén nélkülözhetetlenné váltak. Kulcsfontosságúak az aktív polgári szerepvállalás, a foglalkoztathatóság, a társadalmi befogadás és a jóllét szempontjából, és ezzel egyidejűleg a magasabb szintű MTMI-készségek fejlesztése révén Európa versenyképességének javításához is hozzájárulnak. A digitális oktatásnak ki kell terjednie a médiatudatosságra, a digitális jártasságra és az adatműveltségre, a kritikai gondolkodásra, a digitális jóllétre, a félretájékoztatás és a dezinformáció, az internetes megfélemlítés, a gyűlöletbeszéd és a káros beszéd elleni küzdelemre, valamint a mesterséges intelligenciával (MI) kapcsolatos ismeretekre és az MI etikus és felelősségteljes használatára, továbbá más, kialakulóban lévő technológiákra.

Az állampolgári ismeretek oktatása ugyanilyen fontos ebben az összefüggésben. A jelenlegi globális helyzetben olyan – tájékozott és elkötelezett – polgárokra van szükség, akik értik, hogyan működnek helyi, nemzeti, európai és nemzetközi szinten a demokratikus intézmények, elvek és folyamatok, és tiszteletben tartják azokat. Az állampolgári ismeretek oktatása mindenkinek segít elsajátítani azokat az ismereteket, készségeket és attitűdöket, amelyek a demokratikus életben való aktív és felelős részvételhez és az érdemi polgári szerepvállaláshoz szükségesek.

([9]) Alkalmazni lehet a STEAM (MTMMI)-megközelítést is (science, technology, engineering, the arts and mathematics – természettudományok, technológia, műszaki tudományok, művészetek és matematika), amely kamatoztatja az MTMI-oktatásnak a művészetekkel, a bölcsészettudományokkal és a társadalomtudományokkal való összekapcsolásában rejlő kreatív potenciált.

Az oktatás európai dimenziója ([10]) hozzájárulhat a közös európai értékek ([11]) előmozdításához, és ezáltal az európai identitás- és szolidaritástudat megerősítéséhez. Elő kell mozdítania a kulturális sokszínűség tiszteletben tartását, és segítenie kell a tanulókat abban, hogy össze tudják egyeztetni helyi, nemzeti, európai és globális identitásukat. Az állampolgári ismeretek oktatása együtt jár a digitális és zöld átállás kihívásainak megértésével.

Az állampolgári ismeretek oktatásának egyik kulcsfontosságú vetülete a demokrácián keresztül, a demokráciáról és a demokrácia érdekében történő tanítás és tanulás. Az oktatásnak és a képzésnek – minden területen és szinten – elő kell mozdítania a demokratikus értékek térnyerését, ösztönöznie kell a nyílt párbeszédet és a kritikai gondolkodást, és foglalkoznia kell mind a félretájékoztatás, mind a dezinformáció kérdésével (az online félretájékoztatást és dezinformációt is ideértve). Az iskoláknak és minden más oktatási és képzési intézménynek demokratikus közösségekként kell működniük, amelyekben a tanulók megtapasztalják a részvétel, a párbeszéd és a közös döntéshozatal élményét. A tanároknak, oktatóknak, a trénereknek és vezetőknek az oktatás és a képzés minden szintjén jól fel kell készülniük arra, hogy meghatározó szerepet játsszanak inkluzív és részvételen alapuló, a demokratikus értékeket a gyakorlatban tükröző tanulási környezetek kialakításában. Ezzel kapcsolatban a digitális oktatás és az állampolgári ismeretek oktatása különösen fontos a tekintetben, hogy segítik a tanulókat a kritikai gondolkodásban, valamint abban, hogy biztonságosan és felelősségteljesen cselekedjenek online. Etikai megközelítést kell kialakítani a képernyőhasználatra vonatkozóan annak érdekében, hogy biztosított legyen a gyermekek jólléte és biztonsága.

A hangsúlyt az aktív polgári szerepvállalás előmozdítására kell helyezni, felvértezve az egyéneket az ahhoz szükséges kompetenciákkal és magabiztossággal, hogy minden szinten konstruktív szerepet vállaljanak közösségeikben és a demokratikus folyamatban.

A zöld átállást és a fenntartható fejlődést szolgáló tanulás ([12]) és az állampolgári ismeretek oktatása szorosan összefügg egymással, egyúttal pedig releváns az európai versenyképesség szempontjából. Az aktív és felelős polgári szerepvállalásnak alapvető eleme, hogy a tanulókat az oktatás és képzés minden szintjén és minden típusában fel kell készíteni arra, hogy reagáljanak a társadalmi és környezeti kihívásokra. Ennek keretében fel kell vértezni az egyéneket az ahhoz szükséges ismeretekkel, készségekkel és attitűdökkel, hogy érdemben részt vegyenek a zöld és digitális átállásban, és hozzájáruljanak az igazságos, illetve társadalmi és környezeti szempontból fenntartható társadalom kiépítéséhez.

3. stratégiai prioritás: A mindenki számára elérhető egész életen át tartó tanulás és mobilitás megvalósítása

A társadalmi, technológiai, környezeti és gazdasági kihívások egyre nagyobb mértékben befolyásolják, hogyan élünk és dolgozunk. A technológiai fejlődés különösen szükségessé teszi a lakosság továbbképzését és átképzését. Az egész életen át tartó tanulás rendkívül fontos a klímaválság és a technológiai változások összefüggésében, mivel segíti az egyéneket abban, hogy fejlesszék ellenálló képességüket, és felkészülten nézzenek szembe a folyamatban lévő környezeti és társadalmi változásokkal. Támogatja a zöld és digitális készségek fejlesztését, és biztosítja, hogy az emberek alkalmazkodni tudjanak az új és a kialakulóban lévő munkaerőpiaci igényekhez, hozzájárulva ezáltal ahhoz, hogy az emberek életmódja és munkamódszerei fenntarthatóbbá váljanak. A folytonos társadalmi változások miatt az egész életen át tartó tanulás elengedhetetlen a személyes, állampolgári és szakmai fejlődéshez. Még további előrelépésre van szükség ahhoz, hogy mindenkinek a rendelkezésére álljanak rugalmas és színvonalas egész életen át tartó tanulási lehetőségek.

A tanulásban részt vevő felnőttek átlagos aránya továbbra is alacsony az EU-ban. Az oktatási és képzési rendszereknek rugalmasabbá, reziliensebbé, időtállóbbá és vonzóbbá kell válniuk, és sokszínűbb tanulói csoportot kell megszólítaniuk, az alacsony készségszinttel rendelkezőket is ideértve. Biztosítaniuk kell a képesítések elismerését és a korábbi tanulmányok érvényesítését, például mikrotanúsítványok révén, ezenfelül pedig – magasabb képesítési szinteken is és a munkával töltött életszakasz során végig – továbbképzési és átképzési lehetőségeket kell kínálniuk. Emellett a tanulási pályákkal kapcsolatos innovációk, az új oktatási megközelítések és az egész életen át tartó pályaorientáció segíthetnek abban, hogy jobban ki lehessen elégíteni egy szélesebb tanulói kör igényeit, mivel egyre több felnőttnek kell át- és továbbképeznie magát. Kiemelt figyelmet kell fordítani a marginalizált hátterű, valamint a fogyatékossággal élő és a sajátos nevelési igényű tanulók támogatására.

([10]) A közös értékek, az inkluzív oktatás és az oktatás európai dimenziójának előmozdításáról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlással (HL C 195., 2018.6.7., 1. o.) összhangban kell előmozdítani.

([11]) Az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkében, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglaltak szerint.

([12]) A zöld átállást és a fenntartható fejlődést szolgáló tanulásról szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlásban (HL C 243., 2022.6.27., 1. o.) felvázoltaknak megfelelően.

Tovább kell bővíteni a tanulók, tanárok, oktatók, tanárképző szakemberek és más munkatársak mobilitását, különösen a jelenlegi Erasmus+ programon keresztül, amely az uniós együttműködés kulcsfontosságú eleme, és olyan eszköz, amely az oktatás és képzés minőségének és inkluzivitásának javítására, valamint a többnyelvűség, az interkulturális kompetenciák, az európai identitás és az aktív polgári szerepvállalás előmozdítására szolgál az EU-n belül és kívül. Ezért további erőfeszítéseket kell tenni a tanulási és oktatási mobilitást hátráltató jelenlegi akadályok felszámolása céljából, többek között a külföldi tanulmányi időszakok, a minőségbiztosítás, valamint a képesítéseknek és a külföldi tanulmányi időszakok eredményeinek az automatikus kölcsönös elismerése terén ([13]). A készségek kiegyensúlyozott áramlásának és elosztásának biztosítása érdekében fontos kiegyensúlyozott mobilitásra törekedni, és ezeket a folyamatokat nyomon követni.

4. stratégiai prioritás: Az oktatási és képzési szakma vonzerejének, valamint a szakmabeliek kompetenciáinak és motivációjának erősítése

Az oktatás és képzés motorját minden oktatási és képzési szinten és környezetben a tanárok, az oktatók, a trénerek, az oktatási és képzési vezetők, valamint más oktatási és pedagógiai szakemberek jelentik.

Az uniós országok egyre nagyobb kihívásokkal néznek szembe a tanárhiány miatt, különösen egyes tantárgyak és földrajzi területek esetében. A tanárok, oktatók, trénerek és más oktatási és pedagógiai szakemberek motivációja meghatározó szerepet játszik az oktatás és képzés minősége szempontjából. Ennélfogva növelni kell a tanári szakma vonzerejét és társadalmi megbecsülését, valamint jobb és rugalmasabb munkaerő-felvételi stratégiákat kell kidolgozni. A tanárok, oktatók és trénerek oktatásának minősége, illetve szakmai fejlődésük, mobilitási lehetőségeik, munkakörülményeik és jóllétük olyan tényezők, amelyek kulcsfontosságúak a szakma vonzerejének növelése szempontjából. Az innováció, a befogadás, a minőség és a teljesítmény oktatás és képzés terén történő támogatásához kompetens és motivált oktatók kellenek, ehhez pedig színvonalas pedagógusképzésre és folyamatos szakmai továbbképzésre van szükség. Az oktatóknak elismerésben és szakmai előmeneteli lehetőségekben kell részesülniük.

5. stratégiai prioritás: A kiváló és vonzó európai szakképzés előmozdítása

A szakmai alap- és továbbképzés döntő szerepet játszik abban, hogy az európai munkaerő felkészült legyen a jövőre. Az országok EU-szerte egyre jelentősebb munkaerőhiánnyal küzdenek a kulcsfontosságú ágazatokban. Ahhoz, hogy garantálni lehessen Európa versenyképességét, és ösztönözni lehessen az innovációt, alapvetően fontos javítani a szakképzés vonzerejét, kiválóságát és inkluzivitását. Elő kell mozdítani továbbá a szakképzés társadalmi elismertségét, és fel kell hívni a tanulók, a szülők és a munkáltatók figyelmét a szakképzés minőségére és a szakképzés által kínált karrierlehetőségekre. A koppenhágai folyamat elősegíti azokat a kollektív európai törekvéseket, amelyek a magas színvonalú és innovatív szakképzési rendszerek kialakítására irányulnak, erősítve ezáltal a nemzeti és az európai versenyképességet és rezilienciát.

A folyamatban lévő zöld és digitális átállás – különösen ami a mesterséges intelligencia és más innovatív technológiák megjelenését illeti – új készségeket és alkalmazkodóképességet igényel, a szakképzés pedig fontos szerepet tölt be a tekintetben, hogy e téren megfelelően és hatékonyan tudjunk reagálni. Elengedhetetlen támogatást nyújtani a szakképzésben dolgozó tanárok és oktatók továbbképzéséhez, valamint a szakképzési infrastruktúra korszerűsítéséhez annak érdekében, hogy a zöld és digitális készségek hatékonyan beépüljenek a tanítás gyakorlatába. A szakképzés azáltal, hogy a képzést a munkaerőpiaci igényekhez igazítja, nemcsak azt garantálja, hogy a tanulók felkészültek legyenek a jelenlegi állásokra, hanem azt is, hogy alkalmazkodni tudjanak a jövőbeli változásokhoz. Továbbra is kulcsfontosságú biztosítani a szakképzés munkaerőpiaci relevanciáját. Ugyanilyen fontos – az állampolgári ismeretek oktatása, a vállalkozásoktatás, a digitális oktatás és a fenntartható fejlődést szolgáló oktatás révén – megfelelő szintre fejleszteni egyéb transzverzális készségeket és kompetenciákat annak érdekében, hogy polgáraink egész életükön át alkalmazkodni tudjanak a változó munkaerőpiaci igényekhez, és biztosított legyen személyes fejlődésük.

Ahhoz, hogy garantálni lehessen Európában az innovációt és a technológiai fejlődést, sürgősen meg kell erősíteni az MTMI területén nyújtott szakképzést. A jövőbeli társadalmi és gazdasági kihívások kezeléséhez elengedhetetlen lesz, hogy ösztönözzük a fiatalokat – különösen a lányokat és az alulreprezentált csoportokat – az MTMI-hez kapcsolódó szakképzési programokban való részvételre. A szakképzés fontos szerepet tölt be az alkalmazott kutatás, az innováció és a vállalkozói tevékenység terén is, például a szakképzési kiválósági központok révén.

([13]) A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi ajánlással összhangban (HL C 444., 2018.12.10., 1. o.).

Továbbra is jelentős kihívást jelent a szakképzési programokon belüli sokszínűség javítása. Kiemelt figyelmet kell fordítani a marginalizált hátterű és a sajátos nevelési igényű tanulók támogatására. Nemcsak az egyenlőség szempontjából, hanem az Európa-szerte tapasztalható készséghiány teljes spektrumának kezelése érdekében is alapvető fontosságú, hogy a szakképzést a korai pályaválasztási tanácsadás során minden tanuló számára vonzó, rugalmas és inkluzív választási lehetőségként tüntessék fel. Emellett a szakképzést olyan választási lehetőségként kell elismerni és népszerűsíteni, amely ugyanolyan értékes személyes, tudományos és szakmai fejlődési lehetőségeket kínál, mint az általános képzés.

A szakképzés vonzerejének további növelése érdekében fontos bővíteni a tanulási célú mobilitási lehetőségeket. A határokon átnyúló cserék ösztönzése, valamint a külföldön szerzett képesítések és a külföldi képzési időszakok elismerésének javítása dinamikusabb és vonzóbb választási lehetőséggé teheti a szakképzést valamennyi tanuló számára. Az ilyen irányú erőfeszítések előmozdítják a versenyképességet, az európai identitástudatot és az együttműködést is.

A munkaalapú tanulás továbbra is a hatékony szakképzési rendszerek egyik sarokköve. A képzési intézmények és a munkáltatók közötti partnerségek megerősítése, valamint a tanulószerződéses gyakorlati képzés és a munkaalapú tanulás lehetőségeinek bővítése növelheti a szakképzési programok vonzerejét és relevanciáját.

A szakképzésnek – a szakképzés és az általános képzés, illetve a felsőoktatás vagy a felsőoktatási szintű szakképzés közötti átjárhatóság előmozdításával – lehetőségeket kell biztosítania a továbbtanulásra, hogy a tanulók előreléphessenek tanulmányaikban. Lehetővé kell tenni, hogy a szakképzési útvonalakról zökkenőmentesen át lehessen lépni a továbbképzés – többek között a felsőoktatás – területére, ezáltal biztosítva azt, hogy a tanulók egész életük során továbbfejleszthessék készségeiket, és alkalmazkodni tudjanak a változó karrierlehetőségekhez.

6. stratégiai prioritás: A versenyképes európai felsőoktatás előmozdítása

A felsőoktatás, a kutatás és az innováció továbbra is alapvető szerepet játszik az Európai Unió jövőbeli versenyképességének, innovációs kapacitásának, vonzerejének és társadalmi rezilienciájának biztosításában.

Már eddig is jelentős előrelépés történt az európai felsőoktatási intézmények közötti együttműködés megerősítése terén ([14]), mindenekelőtt a bolognai folyamat keretében tett kulcsfontosságú kötelezettségvállalások végrehajtása révén, illetve olyan kezdeményezéseken keresztül, mint például az európai egyetemek szövetsége, valamint „A közös »európai diploma« címke és az esetleges közös európai diploma felé vezető következő lépések: Európa versenyképességének és az európai felsőoktatás vonzerejének fokozása” című, 2025 májusában jóváhagyott tanácsi állásfoglalás ([15]). Ezek az erőfeszítések lefektették a mélyebb integráció és mobilitás alapjait, és az elkövetkező években is folytatódni fog továbbfejlesztésük. A határokon átnyúló folyamatos együttműködés nemcsak az oktatás és a kutatás minőségét javítja, hanem a demokráciát is erősíti, valamint előmozdítja a közös európai identitástudatot és értékeket.

Folytatni kell a transznacionális együttműködés előtt álló akadályok felszámolására irányuló munkát, előmozdítva az olyan kezdeményezések végrehajtását, mint például az európai egyetemek szövetségei, valamint tovább folytatva a 2025 májusában jóváhagyott, három szakaszból álló folyamatot „a közös »európai diploma« címke bevezetése és az esetleges közös európai diploma előkészítése céljából” ([16]). További erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy javuljon a képesítéseknek a további tanulmányok céljából történő automatikus kölcsönös elismerése ([17]), ami a hallgatók és a tanulók mobilitásának javulásához is hozzá fog járulni.

A bolognai folyamat képezi továbbra is az európai felsőoktatási környezet egyik fontos sarokkövét. A stratégiai keretrendszer és a bolognai folyamat közötti szinergia biztosítása elengedhetetlen ahhoz, hogy el lehessen kerülni az átfedéseket és a hatékonysági problémákat, és támogatni lehessen a koherensebb európai oktatási térség megteremtését. Továbbra is fontos emellett megerősíteni az Európai Kutatási Térséggel kialakított kapcsolatokat.

([14]) Ezen állásfoglalás alkalmazásában a „felsőoktatási intézmények” kifejezés az ágazat egészére utal, és a felsőoktatás teljes területére kiterjed, így magában foglalja a felsőoktatási intézmények minden típusát, ideértve – a nemzeti jognak és gyakorlatnak megfelelően – a kutatóegyetemeket, a főiskolákat, az alkalmazott tudományokat oktató egyetemeket, a felsőfokú szakképzési intézményeket és a művészeti felsőoktatási intézményeket is.

([15]) HL C, C/2025/2939, 2025.5.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2939/oj.

([16]) Bár folyamatban vannak a tárgyalások a közös európai diplomáról, az Európai Unió Tanácsa még nem döntött annak esetleges bevezetéséről, és a közös európai diplomára való, ebben a tanácsi állásfoglalásban foglalt bármely hivatkozást ennek tudatában kell értelmezni.

([17]) A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi ajánlással (HL C 444., 2018.12.10., 1. o.) összhangban.

Annak érdekében, hogy hatékonyan lehessen kezelni az egyre növekvő készséghiányt és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők hiányát a munkaerőpiacon, bővíteni kell a felsőoktatáshoz való hozzáférést azáltal, hogy lehetőségeket teremtünk – életkoruktól és hátterüktől függetlenül – minden tanuló számára, valamint olyan rugalmas tanulási pályákat alakítunk ki, amelyek előmozdítják az egész életen át tartó tanulást és a korábbi tanulmányok elismerését, illetve támogatják a hallgatók és a dolgozók jóllétét. A diákoknak hozzá kell férniük magas színvonalú és inkluzív felsőoktatáshoz, továbbá megfelelő iránymutatásban és támogatásban kell részesülniük ahhoz, hogy teljes mértékben kiteljesítsék a bennük rejlő lehetőségeket.

Hasonlóképpen fontos lesz védelmezni az alapvető tudományos értékeket (többek között a tudományos élet szabadságát), és elismerni azt a szerepet, amelyet a felsőoktatási intézmények a demokratikus társadalmak jövőbeli fejlődésének támogatása szempontjából töltenek be.

A tudományos dolgozók nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy az európai felsőoktatási intézmények sikeresen működjenek, és elmélyüljön a transznacionális együttműködés. Az előttük álló kihívások kezelése érdekében támogatni kell azokat a kezdeményezéseket, amelyek elismerik és méltányolják az általuk betöltött különféle szerepekben rejlő értéket, valamint a vonzó és fenntartható felsőoktatási karrierlehetőségek fontosságát.

A kutatás és az innováció központi fontosságú a felsőoktatás azon szerepét tekintve, amelyet az összetett társadalmi és gazdasági kihívások kezelésében tölt be. A felsőoktatási intézmények és a gazdasági ágazatok közötti szorosabb együttműködés létfontosságú ahhoz, hogy az oktatási kínálat igazodjon a változó munkaerőpiaci igényekhez.

Az MTMI területén biztosított felsőoktatás döntő jelentőségű a tekintetben, hogy a kulcsfontosságú ágazatokban ki lehessen elégíteni a képzett szakemberek iránti keresletet, többek között a mikrotanúsítványok használata révén. A felsőfokú intézményekbe beiratkozók és az MTMI-szakemberek számának növeléséhez elengedhetetlen, hogy már fiatal kortól kezdve több lány és nő számára váljanak vonzóvá az MTMI-tanulmányok. Továbbá, a zöld és digitális készségek fejlesztése kulcsfontosságú szerepet tölt be Európa kettős átállásának és stratégiai autonómiájának a támogatásában. További figyelmet kell fordítani a mesterséges intelligenciával (MI), valamint az MI etikus és felelősségteljes használatával kapcsolatos felsőoktatás fejlesztésére is. Az MI jelentős hatást fog gyakorolni az ágazatra, az oktatástól, a tanulástól és a diákok értékelésétől kezdve a kutatásig, az innovációig és a felsőoktatási intézményekben zajló belső folyamatokig;

HANGSÚLYOZZA, hogy:

— az európai oktatási térség irányításának megerősítése megvalósítható a jelenlegi struktúrák keretében ([18]). Az európai szintű alapelvek és munkamódszerek bizonyították hatékonyságukat és rugalmasságukat;

— az oktatással és képzéssel foglalkozó magas szintű munkacsoport – amelyet a koordinációs testülete támogat – fontos szerepet játszik az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai és transzverzális kérdéseinek előretekintő azonosításában, megvitatásában és irányításában, beleértve a digitális oktatással és képzéssel, valamint a digitális készségekkel és kompetenciákkal kapcsolatos kulcsfontosságú stratégiai témákat is ([19]). Rendkívül lényeges, hogy e szerepét hatékonyan betöltse;

— továbbra is központi fontosságú a Tanács és a soros elnökség előjoga az irányítás kialakítása terén, beleértve a magas szintű munkacsoport üléseinek és a főigazgatók üléseinek megszervezését is;

— a stratégiai keretrendszeren belül a nyitott koordinációs módszer alapján működő munkacsoportok nélkülözhetetlen szerepet töltenek be az uniós szakpolitikák előkészítésében és a tagállamok szakértői közötti kapcsolatok kialakításában. Megbízatásuknak tükröznie kell az ezen állásfoglalásban meghatározott aktualizált stratégiai prioritásokat. Az ágazatközi megközelítés erősítése és a koherensebb együttműködés biztosítása érdekében tovább lehetne fejleszteni a munkacsoportok egymást közvetlenül követő üléseinek rendszerét;

— fontos megerősíteni a társaktól való tanulást szolgáló tevékenységek alkalmazását, beleértve a partneri tanácsadást is;

— továbbra is minden szinten (magas szintű munkacsoport, a főigazgatók ülései és a stratégiai keretrendszeren belül működő munkacsoportok) alapvető fontosságú az információk és az eredmények terjesztése; meg kell erősíteni az erre irányuló erőfeszítéseket;

([18]) Az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének irányítási struktúrájáról (2021–2030) szóló tanácsi állásfoglalásban (HL C 497., 2021.12.10., 1. o.) foglaltak szerint.

([19]) A digitális készségek és kompetenciák oktatás és képzés keretében történő elsajátítása biztosításának javításáról szóló, 2023. november 23-i tanácsi ajánlásban (HL C, C/2024/1030, 2024.1.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1030/oj) és a sikeres digitális oktatást és képzést lehetővé tevő fő tényezőkről szóló, 2023. november 23-i tanácsi ajánlásban (HL C, C/2024/1115, 2024.1.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1115/oj) foglaltaknak megfelelően.

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, hogy:

1. a Bizottság támogatásával és a nyitott koordinációs módszert alkalmazva működjenek együtt annak érdekében, hogy a 2030-ig terjedő időszakban – a felülvizsgált stratégiai prioritások, a felvázolt alapelvek és munkamódszerek, valamint a 2026–2030-as ciklusra meghatározott egyes stratégiai prioritásokhoz kapcsolódó (a III. mellékletben foglalt) konkrét kérdések és intézkedések alapján – megerősítsék az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködést;

2. a tagállami prioritások alapján, valamint az oktatás és képzés területére vonatkozó tagállami hatáskört kellően tiszteletben tartva mérlegeljék olyan tagállami és regionális szintű intézkedések elfogadását, amelyek célja előrehaladást elérni a stratégiai keretrendszerben ismertetett stratégiai prioritások megvalósítása terén, valamint közös hozzájárulást biztosítani az európai oktatási térség teljes körű megvalósításához és a II. mellékletben meghatározott uniós szintű célértékek eléréséhez;

3. a folyamat iránti felelősségvállalás jegyében támogassák az irányítási struktúrát és a választott munkamódszereket;

4. használják eredményesen az uniós szakpolitikákat és a jelenlegi finanszírozási eszközöket a nemzeti és regionális intézkedések és fellépések támogatására, hogy előrehaladást lehessen elérni a stratégiai prioritások megvalósítása terén és a hozzájuk kapcsolódó uniós, illetve nemzeti szintű célértékek elérését illetően;

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉNEK TELJES KÖRŰ TISZTELETBEN TARTÁSA MELLETT:

1. támogassa a tagállamokat és működjön velük együtt – az együttműködést e keretrendszer alapján, közös gondolkodás mellett folytatva – a fent ismertetett stratégiai prioritások, alapelvek és munkamódszerek, a II. mellékletben foglalt uniós szintű célértékek és mutató, valamint a 2026–2030-as ciklusra meghatározott egyes stratégiai prioritásokhoz kapcsolódó, a III. mellékletben foglalt konkrét kérdések és intézkedések alapján;

2. működjön együtt a tagállamokkal, és nyújtson célzott támogatást a kisgyermekkori neveléssel és gondozással, az iskolákkal, a szakképzéssel, a felsőoktatással, a felnőttképzéssel és a transzverzális kérdésekkel kapcsolatos kölcsönös tanulásnak, elemzésnek, partneri tanácsadásnak, valamint az ezeken a területeken bevált gyakorlatok megosztásának az elősegítése céljából. Annak érdekében, hogy minden oktatási és képzési ágazat le legyen fedve, aktívan meg kell vizsgálni a stratégiai keretrendszeren belül működő munkacsoportok egymást közvetlenül követő és együttes üléseinek lehetőségeit;

3. mindenekelőtt a tagállamok által szolgáltatott információk alapján végzett, az elért eredményekről való jelentéstétel keretében – az Oktatási és Képzési Figyelőn keresztül – elemezze, hogy milyen mértékben teljesültek a keretrendszer stratégiai prioritásai az európai oktatási térség megvalósítása tekintetében, valamint tagállami szinten az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés területén. A tagállamok számára kulcsfontosságú, hogy – az adminisztratív terheket kellően figyelembe véve – továbbra is a meglévő struktúrák keretében történjen a jelentéstétel;

4. az oktatási mutatókkal és referenciaértékekkel foglalkozó állandó csoporton keresztül működjön együtt a tagállamokkal az adatelemzés és -gyűjtés javítása érdekében, és erről rendszeresen tegyen jelentést a Tanácsnak;

5. az állampolgári ismeretekre vonatkozó mutató alapján folytassa a módszertannal kapcsolatos munkát annak érdekében, hogy lehetővé tegye az állampolgári ismeretekkel kapcsolatos célérték további kidolgozását;

6. 2030-ban tegyen közzé zárójelentést az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030), és tegyen javaslatot a következő évtizedre vonatkozó együttműködési keretrendszerre.

I. MELLÉKLET

POLITIKAI HÁTTÉR

Az Európai Unió Tanácsa

1. A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) (HL C 66., 2021.2.26., 1. o.)

2. A Tanács következtetései az oktatás és képzés területén a mindenki számára elérhető oktatási siker előmozdítását célzó méltányosságról és befogadásról (HL C 221., 2021.6.10., 3. o.)

3. A Tanács következtetései az „Európai Egyetemek” kezdeményezésről – A felsőoktatás, a kutatás, az innováció és a társadalom összekapcsolása: új dimenziókat nyitunk az európai felsőoktatásban (HL C 221., 2021.6.10., 14. o.)

4. A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének irányítási struktúrájáról (2021–2030) (HL C 497., 2021.12.10., 1. o.)

5. A Tanács állásfoglalása a felnőttkori tanulásra vonatkozó új európai cselekvési programról (2021–2030) (HL C 504., 2021.12.14., 9. o.)

6. A Tanács ajánlása (2021. november 29.) a magas színvonalú és inkluzív alap- és középfokú oktatást előmozdító vegyes tanulási megközelítésekről (HL C 504., 2021.12.14., 21. o.)

7. A Tanács ajánlása (2022. április 5.) a hatékony európai felsőoktatási együttműködéshez szükséges kapcsolatok kiépítéséről (HL C 160., 2022.4.13., 1. o.)

8. A Tanács következtetései a tanárok és oktatók mobilitásának – különösen az európai mobilitásnak – az alap- és továbbképzésük során történő növeléséről (HL C 167., 2022.4.21., 2. o.)

9. A Tanács következtetései a felsőoktatási intézmények Európa jövője érdekében való megerősítéséről szóló európai stratégiáról (HL C 167., 2022.4.21., 9. o.)

10. A Tanács ajánlása (2022. június 16.) a zöld átállást és a fenntartható fejlődést szolgáló tanulásról (HL C 243., 2022.6.27., 1. o.)

11. A Tanács ajánlása (2022. november 28.) az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezésről és a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló, 2011. június 28-i tanácsi ajánlás felváltásáról (HL C 469., 2022.12.9., 1. o.)

12. A Tanács következtetései a jóllétnek a digitális oktatásban való elősegítéséről (HL C 469., 2022.12.9., 19. o.)

13. A Tanács állásfoglalása az európai oktatási térségről: kitekintés 2025-re és az azt követő időszakra (HL C 185., 2023.5.26., 35. o.)

14. A Tanács következtetései az oktatás és képzés terén az automatikus kölcsönös elismerés megvalósítása érdekében teendő további lépésekről (HL C 185., 2023.5.26., 44. o.)

15. A Tanács következtetései az oktatásnak és a képzésnek a közös európai értékek és a demokratikus állampolgárság megerősítéséhez való hozzájárulásáról (HL C, C/2023/1419, 2023.12.1., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1419/oj)

16. A Tanács ajánlása (2023. november 23.) a digitális készségek és kompetenciák oktatás és képzés keretében történő elsajátítása biztosításának javításáról (HL C, C/2024/1030, 2024.1.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1030/oj)

17. A Tanács ajánlása (2023. november 23.) a sikeres digitális oktatást és képzést lehetővé tevő fő tényezőkről (HL C, C/2024/1115, 2024.1.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1115/oj)

18. A Tanács ajánlása (2024. május 13.) „Európa mozgásban” csomag – tanulási célú mobilitási lehetőségek mindenki számára (HL C, C/2024/3364, 2024.6.14., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj)

19. A Tanács következtetései az európai oktatási térség megvalósítása érdekében a tények által alátámasztott oktatási és képzési szakpolitika és gyakorlat előmozdításáról (HL C, C/2024/3642, 2024.6.14., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3642/oj)

20. A Tanács ajánlása (2024. november 25.) a vonzó és fenntartható felsőoktatási életpályákról (HL C, C/2024/7282, 2024.12.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7282/oj)

21. A Tanács következtetései az oktatással és a képzéssel kapcsolatos stratégiai partnerségekről (HL C, C/2024/7400, 2024.12.9., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7400/oj)

22. A Tanács következtetései a koragyermekkori nevelés és gondozás, valamint az iskolai oktatás inkluzív, tanulóközpontú gyakorlatairól (HL C, C/2025/2796, 2025.5.21., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2796/oj)

23. A Tanács állásfoglalása a közös „európai diploma” címkéről és az esetleges közös európai diploma felé vezető következő lépésekről: Európa versenyképességének és az európai felsőoktatás vonzerejének fokozása (HL C, C/2025/2939, 2025.5.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2939/oj)

24. A Tanács ajánlása (2025. május 12.) egy európai felsőoktatási minőségbiztosítási és elismerési rendszerről (HL C, C/2025/3006, 2025.5.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3006/oj)

Európai Bizottság

1. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai egyetemi stratégiáról (COM(2022) 16 final)

2. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai oktatási térség megvalósítása terén elért eredményekről (COM(2022) 700 final)

3. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A közös európai diploma tervezete (COM(2024) 144 final)

4. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az alapkészségekre vonatkozó cselekvési terv (COM(2025) 88 final)

5. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A STEM oktatási stratégiai terv: a versenyképességet és az innovációt támogató készségek (COM(2025) 89 final)

6. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A készségek uniója (COM(2025) 90 final)

7. A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai oktatási térség 2021 és 2030 közötti időszakra szóló stratégiai keretrendszerének időközi értékeléséről (COM(2025) 340)

Egyéb dokumentumok

1. Tiranai közlemény (az európai felsőoktatási térséggel foglalkozó, tiranai miniszteri konferencia, 2024. május 29–30.)
2. Herningi nyilatkozat a 2026–2030-as időszakban a versenyképesség fokozását és a minőségi munkahelyeket szolgáló vonzó és inkluzív szakképzésről (2025. szeptember 12.)

II. MELLÉKLET

UNIÓS SZINTŰ CÉLÉRTÉKEK – Az oktatás és a képzés terén elérendő európai átlagteljesítményre vonatkozó referenciaszintek

Az állásfoglalásban a 2026–2030-as időszakra meghatározott stratégiai prioritások megvalósítását az oktatás és a képzés terén elérendő európai átlagteljesítményre vonatkozó referenciaszintekkel (a továbbiakban: uniós szintű célértékek) kell támogatni, amelyek lehetővé teszik az elért eredmények nyomon követését és a kihívások meghatározását, valamint a nemzetközileg összehasonlítható adatok szisztematikus gyűjtése és elemzése révén hozzájárulnak a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalhoz. Ezek a célértékek kizárólag összehasonlítható és megbízható adatokon alapulhatnak, és meghatározásuknál figyelembe kell venni az egyes tagállamok oktatási és képzési rendszereinek jellegzetességeit és azok eltérő helyzetét. Ezeket a tagállamoknak kollektíven kell elérniük, és nem tekinthetők az egyes országok által 2030-ig elérendő konkrét célértékeknek. A tagállamok felkérést kapnak arra, hogy fontolják meg megfelelő nemzeti célértékek bevezetését.

Ennek alapján a tagállamok a következő, 2030-ig elérendő uniós szintű célértékekben állapodnak meg, az alábbi kilenc célterületen:

1. **A 15 évesek eredményei az olvasás, a matematika és a természettudományok területén**

a) Az olvasás, a matematika és a természettudományok területén gyengén teljesítő 15 évesek aránya legyen 15 % alatt ([1]).

b) Az olvasás, a matematika és a természettudományok területén kiemelkedő teljesítményt nyújtók aránya érje el legalább a 12 %-ot ([2]).

c) A hátrányos társadalmi-gazdasági hátterű tanulóknak legalább a 25 %-a ([3]) érjen el jó teljesítményt legalább egy területen (olvasás, matematika vagy természettudományok).

2. **A digitális készségek terén gyengén teljesítő nyolcadik évfolyamosok**

A számítástechnikai és informatikai műveltség terén gyengén teljesítő nyolcadik évfolyamosok aránya legyen 15 % alatt ([4]).

3. **A kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való részvétel**

A 3 éves kor és a kötelező beiskolázási életkor közötti gyermekek legalább 96 %-a ([5]) vegyen részt a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban.

4. **Korai iskolaelhagyók**

A korai iskolaelhagyók aránya legyen 8 % alatt ([6]).

([1]) Az adatok forrása a nemzetközi tanulói teljesítménymérés (a PISA-felmérés), melynek adatait az OECD gyűjti és kezeli. A célérték azon (tanköteles, oktatási intézményben 7. évfolyamra vagy magasabb évfolyamra járó) 15 évesek arányára vonatkozik, akik az adott terület (olvasás, matematika, illetve természettudományok) jártassági skáláján nem érik el a 2. szintet (1–6-os skálán).

([2]) Adatforrás: PISA. A célérték azon (tanköteles, oktatási intézményben 7. évfolyamra vagy magasabb évfolyamra járó) 15 évesek arányára vonatkozik, akik az adott terület (olvasás, matematika, illetve természettudományok) jártassági skáláján legalább 5-ös szintet érnek el (1–6-os skálán).

([3]) Adatforrás: PISA. A célérték azon (tanköteles, oktatási intézményben 7. évfolyamra vagy magasabb évfolyamra járó) 15 évesek arányára vonatkozik, akik a gazdasági, társadalmi és kulturális státuszhoz kapcsolódó index (ESCS) alsó kvartilisébe tartoznak, és akik legalább egy terület (olvasás, matematika, illetve természettudományok) jártassági skáláján legalább 4-es szintet érnek el (1–6-os skálán).

([4]) Ezen célérték alapját az Oktatási Teljesítményértékelés Nemzetközi Szövetsége (IEA) által készített nemzetközi számítástechnikai és informatikai műveltségi vizsgálat (ICILS) számítástechnikai és informatikai műveltségi felmérése képezi. A célérték azon nyolcadik évfolyamos (13–14 éves) diákok arányára vonatkozik, akik a számítástechnikai és informatikai műveltség jártassági skáláján nem érik el a 2. szintet.

([5]) Az adatforrás az Eurostat (UNESCO–OECD–Eurostat közös adatgyűjtés). A célérték azon gyermekek arányára vonatkozik, akik 3 év és az adott országban kötelező beiskolázási életkor között vannak, és részt vesznek a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban.

([6]) Adatforrás: Eurostat (az EU munkaerő-felmérése). A célérték a 18–24 éves korosztályba tartozó népességen belüli azon fiatalok arányára vonatkozik, akik legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkeznek, és már nem vesznek részt formális vagy nem formális oktatásban, illetve képzésben.

5. **A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya**

A felsőfokú végzettséggel rendelkező 25–34 évesek aránya érje el legalább a 47 %-ot ([7]).

6. **Felnőttek tanulási tevékenységekben való részvétele**

Azon 25–64 éves felnőttek aránya, akik a megelőző 12 hónapban tanulási tevékenységben vettek részt, érje el legalább a 60 %-ot ([8]).

7. **Az MTMI területén beiratkozott diákok**

a) A szakképzésben az MTMI területén beiratkozott diákok aránya érje el legalább a 45 %-ot, és minden ötödik diák legyen lány ([9]).

b) A felsőoktatásban az MTMI területén beiratkozott hallgatók aránya érje el legalább a 32 %-ot, és minden öt hallgatóból legalább kettő legyen nő ([10]).

c) Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) területén doktori programokra beiratkozott hallgatók aránya érje el legalább az 5 %-ot, és legalább minden harmadik hallgató legyen nő ([11]).

8. **Tanulási célú mobilitás**

a) A felsőoktatásban a külföldön szerzett, tanulási célú mobilitási tapasztalattal rendelkező diplomások aránya érje el legalább a 23 %-ot ([12]).

b) A szakképzésben a külföldön szerzett, tanulási célú mobilitási tapasztalattal rendelkező tanulók aránya érje el legalább a 12 %-ot ([13]).

([7]) Adatforrás: Eurostat (az EU munkaerő-felmérése). A célérték a 25–34 éves korosztályba tartozó népességen belüli azon fiatalok arányára vonatkozik, akik elvégeztek valamilyen rövid ciklusú felsőoktatási képzést, alapképzést, mesterképzést, doktori vagy ezekkel egyenértékű képzést.

([8]) A célértéket a tagállamok állam- és kormányfői üdvözölték a Portói Nyilatkozatban, az Európai Tanács pedig méltatta azt a 2021. június 24–25-i következtetéseiben. Az adatforrás az Eurostat; jelenleg tanulmányozzák azt a lehetőséget, hogy az adatok forrása a felnőttoktatási felmérés helyett az EU munkaerő-felmérése legyen. Az EU munkaerő-felmérése keretében végzett, folyamatban lévő adatgyűjtés 2022-ben kezdődött. A célérték azon 25–64 évesek e népességen belüli arányára vonatkozik, akik a megelőző 12 hónapban formális vagy nem formális oktatásban és képzésben vettek részt (a munka közbeni irányított képzés kivételével). A forrás végleges megerősítését követően a Tanács adott esetben határozhat a célérték felülvizsgálatáról.

([9]) Az adatforrás az Eurostat (UNESCO–OECD–Eurostat közös adatgyűjtés). A célérték arra vonatkozik, hogy a felső középfokú szakképzésben és a nem felsőfokú posztszekunder képzésben tanuló, beiratkozott diákok teljes létszámához viszonyítva a diákok mekkora hányada iratkozott be a természettudományok, a matematika, a statisztika, az információs és kommunikációs technológiák, a mérnöki tudományok, a feldolgozóipar és az építőipar területén. Ami a beiratkozott női diákokat illeti, a célérték az MTMI területére beiratkozott nők arányára vonatkozik az MTMI területére beiratkozott diákok teljes létszámához viszonyítva.

([10]) Az adatforrás az Eurostat (UNESCO–OECD–Eurostat közös adatgyűjtés). A célérték arra vonatkozik, hogy a felsőoktatásban tanuló, beiratkozott hallgatók teljes létszámához viszonyítva a hallgatók mekkora hányada iratkozott be a természettudományok, a matematika, a statisztika, az információs és kommunikációs technológiák, a mérnöki tudományok, a feldolgozóipar és az építőipar területén. Ami a beiratkozott női diákokat illeti, a célérték az MTMI területére beiratkozott nők arányára vonatkozik az MTMI területére beiratkozott diákok teljes létszámához viszonyítva.

([11]) Az adatforrás az Eurostat (UNESCO–OECD–Eurostat közös adatgyűjtés). A célérték arra vonatkozik, hogy a doktori szintre beiratkozott hallgatók teljes létszámához viszonyítva a hallgatók mekkora hányada iratkozott be az információs és kommunikációs technológiák területén meghirdetett programokra. Ami a beiratkozott női hallgatókat illeti, a célérték az IKT területére beiratkozott nők arányára vonatkozik az IKT területére beiratkozott hallgatók teljes létszámához viszonyítva.

([12]) Az adatforrás az Eurostat (UNESCO–OECD–Eurostat közös adatgyűjtés). A célérték azon diplomások arányára vonatkozik, akik kifelé irányuló oklevélszerzési célú mobilitásban vagy kreditmobilitásban vettek részt (legalább három hónapos időtartamú kreditmobilitás vagy az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer [ECTS] szerinti legalább 15 kredit, a szakmai gyakorlatokat és a tanulmányi célú mobilitást is beleértve, vagy pedig három hónapnál rövidebb kreditmobilitás és legalább három ECTS-kredit a teljes tanulmányi ciklus alatt). A kreditmobilitási tevékenységek lehetnek teljes egészében fizikaiak, vagy pedig vegyesek, amelyek virtuális és fizikai összetevőt egyaránt magukban foglalnak. A Tanács a 2024. május 13-i „»Európa mozgásban« csomag – tanulási célú mobilitási lehetőségek mindenki számára” című ajánlásában (HL C, C/2024/3364, 2024.6.14., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj) felkérte a Bizottságot, hogy 2026-ban terjesszen elő javaslatot az adatgyűjtési módszertan aktualizálására vonatkozóan. A jövőbeli módszertannal kapcsolatos munka még folyamatban van, az Eurostat vezetésével.

([13]) A célérték a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről szóló, 2020. november 24-i tanácsi ajánlásban (HL C 417., 2020.12.2., 1. o.) meghatározott mutatón alapul. Az adott naptári évben mobilitásban részt vevő tanulóknak az ugyanabban az évben a szakképzésben végzettek csoportjához viszonyított arányára vonatkozik. Ide tartoznak a rugalmas – például az Erasmus+ keretében biztosított – mobilitási lehetőségekben (például rövid távú mobilitás, csoportos mobilitás, vegyes mobilitás, szakmai versenyeken való részvételhez kapcsolódó mobilitás) részt vevő, illetve egyéb mobilitási programokban részt vevő tanulók is. A mutató az Eurostattól (UNESCO–OECD–Eurostat közös adatgyűjtés) származó adatokon fog alapulni a szakképzésben végzettek esetében, és az Erasmus+ programból származó adatokon a mobilitás tekintetében. Az Erasmus+ programból származó adatok kiegészítéseként felhasználhatók lehetnek a nemzeti hatóságok mobilitási programjaiból származó – többek között a mobilitás időtartamára vonatkozó – adatok is, amennyiben rendelkezésre állnak ilyenek, és csak akkor, ha a szolgáltatott adatok összehasonlíthatók az Erasmus+ adataival. Amennyiben a mutatóhoz nemzeti hatóságoktól származó adatokat is felhasználnak, ezt átlátható módon fel kell tüntetni.

9. **Nemzetközi vonzerő**

Az EU-ba felsőfokú tanulmányok folytatása és felsőfokú végzettség megszerzése céljából az EU-n kívülről érkező hallgatók száma érje el legalább az évi 350 000 főt ([14]).

A fent említett uniós szintű célértékeken túlmenően a Tanács:

— elismeri a Bizottság által az állampolgári ismeretek területére vonatkozó mutatóval kapcsolatban végzett munkát. A célértékre vonatkozó jövőbeli javaslat alapján a Tanács megállapodhat egy uniós szintű célértékről e kulcsfontosságú elemre vonatkozóan, mely a 2. stratégiai prioritáshoz kapcsolódik;

— tudomásul veszi a Bizottság azon szándékát, hogy 2026-ban európai szakképzési stratégiát tegyen közzé, és új javaslatokat terjesszen elő a szakképzésre vonatkozó uniós szintű célértékekre irányulóan. A Tanács adott esetben meg fogja vizsgálni a jövőbeli javaslatokat, és dönteni fog az új uniós szintű célértékekről.

([14]) Az adatforrás az Eurostat (UNESCO–OECD–Eurostat közös adatgyűjtés). A célérték azon diplomások számára vonatkozik, akik a felsőoktatásban (rövid ciklusú felsőoktatási képzés, alapképzés, mesterképzés, doktori vagy ezekkel egyenértékű képzés) oklevélszerzési célú mobilitásban vettek részt, és nem uniós országból érkeztek.

III. MELLÉKLET

AZ OKTATÁS ÉS KÉPZÉS TERÉN FOLYTATOTT EURÓPAI EGYÜTTMŰKÖDÉS STRATÉGIAI PRIORITÁSAIHOZ KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KÉRDÉSEK ÉS INTÉZKEDÉSEK A MÁSODIK CIKLUSBAN: 2026–2030

1. stratégiai prioritás – Írás-olvasási, szövegértési, matematikai és természettudományos készségek mindenki számára

i. Az írás-olvasás, a matematika és a természettudományok területén való fejlesztés előmozdítása, középpontba helyezve mind a gyengén teljesítők, mind a magas szinten teljesítők támogatását.

ii. A Bizottság alapkészségekre vonatkozó cselekvési tervében és a Bizottság STEM oktatási stratégiai tervében meghatározott kezdeményezések figyelembevétele.

iii. A nyelvtanítás és a nyelvtanulás, valamint a többnyelvűség további előmozdítása és támogatása mindenki számára.

iv. A korai iskolaelhagyás és az alacsony teljesítmény visszaszorítására irányuló erőfeszítések folytatása az egész iskolára kiterjedő, közösségi megközelítés támogatása révén, tanulóközpontú oktatásszemlélettel, a Gyermekjogi egyezmény elveihez igazodva.

v. A tanulók igényei terén tapasztalható növekvő sokféleség kezelésére irányuló munka fokozása, valamint a magas színvonalú és inkluzív oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés javítása minden tanuló számára, beleértve a fogyatékossággal élő vagy sajátos nevelési igényű tanulókat, valamint a hátrányos helyzetű vagy kiszolgáltatott csoportokhoz tartozó tanulókat is.

vi. A kisgyermekkori nevelés és gondozás uniós minőségi keretrendszere végrehajtásának folytatása.

vii. Az oktatás és képzés területén fennálló nemek közötti különbségekre, valamint a lányok és fiúk, illetve a nők és a férfiak közötti egyenlőtlen esélyekre fordított figyelem fenntartása, a nemek szempontjából kiegyensúlyozottabb oktatási döntések ösztönzése, valamint az oktatást és a tanulói pályafutást érintő káros nemi sztereotípiák elleni fellépés révén, különösen az MTMI tanulmányi területein.

viii. A magas színvonalú és inkluzív oktatásba és képzésbe való fenntartható beruházás további támogatása.

2. stratégiai prioritás – A digitális készségeknek és az állampolgári ismeretek oktatásának a fejlesztése

i. Az európai értékek védelme és előmozdítása az oktatási és képzési politikában minden területen a polgári, interkulturális, többnyelvűségi és társadalmi kompetenciák, a sokszínűség, a kölcsönös megértés és tisztelet, valamint a demokratikus értékek és alapvető jogok iránti belső elköteleződés elősegítése révén az oktatás és képzés minden szintjén és minden típusában.

ii. A félretájékoztatás és a dezinformáció jelentette növekvő kihívásra válaszul a kritikai gondolkodás és a digitális állampolgárság fejlesztésének megerősítése a digitális jártasság és a médiatudatosság segítségével, ideértve a mesterséges intelligencia (MI) megértését is.

iii. Az MI és más technológiai fejlesztések által az oktatásra és képzésre gyakorolt hatás feltérképezése valamennyi ágazatban, valamint a mesterséges intelligencia etikus és felelős használatának előmozdítása.

iv. A jóllét – többek között a digitális jóllét – és a mentális egészség előmozdítása az iskolában, valamint támogató és biztonságos iskolai környezet kialakítása annak érdekében, hogy meg lehessen előzni az erőszak, a zaklatás, a gyűlöletbeszéd, a félretájékoztatás és a dezinformáció, valamint a megkülönböztetés minden formáját, illetve fel lehessen lépni ezek ellen.

v. A zöld átállást és a fenntartható fejlődést szolgáló tanulás előmozdítására irányuló erőfeszítések folytatása azáltal, hogy ezeket a témákat továbbra is beépítik az oktatási és képzési rendszerek valamennyi szintjébe, interdiszciplináris megközelítés keretében; adott esetben ezen erőfeszítések keretében támaszkodni lehet a megfelelő szakértelemre és a hálózatépítést megkönnyítő erőforrásokra, a kreatív megközelítések támogatásával, például az „Oktatás az éghajlatért” koalíció révén és a „GreenComp: Az európai fenntarthatósági kompetenciakeret” felhasználásával.

vi. A bevált gyakorlatok cseréjének folytatása, valamint a 2021–2027-es időszakra vonatkozó digitális oktatási cselekvési tervben, továbbá a sikeres digitális oktatást és képzést lehetővé tevő fő tényezőkről szóló 2023. évi tanácsi ajánlásban, illetve a digitális készségek és kompetenciák oktatás és képzés keretében történő elsajátítása biztosításának javításáról szóló 2023. évi tanácsi ajánlásban foglalt intézkedések folyamatos végrehajtása, figyelembe véve mindemellett a közeljövőben várható, a digitális oktatás és készségek jövőjére vonatkozó, 2030-ig szóló ütemtervben szereplő kezdeményezéseket is.

vii. Az oktatás európai dimenziójával kapcsolatos munka folytatása.

viii. Az állampolgári ismeretek oktatása fogalmi keretének európai szintű kidolgozása és tanulmányozása. Fontolóra lehet venni különböző lehetséges eszközök, például egy kompetenciakeret vagy iránymutatások kidolgozását, az Európa Tanács által végzett munka figyelembevételével.

ix. Az Erasmus+ program részét képező Jean Monnet tevékenység fejlesztésének és népszerűsítésének folytatása.

3. stratégiai prioritás – A mindenki számára elérhető egész életen át tartó tanulás és mobilitás megvalósítása

i. Olyan rugalmas oktatási és képzési rendszerek előmozdítása, amelyek foglalkoznak a szakképzés, a felsőoktatás és a felnőttkori tanulás – beleértve a nem formális és az informális tanulást is – közötti átmenet, valamint az oktatás és képzés világából a munka világába való átmenet időszakával is.

ii. Az egész életen át tartó tanulás szemléletének előmozdítása az oktatáshoz és képzéshez való hozzáállás alapköveként.

iii. Annak biztosítása, hogy az oktatási és képzési rendszerek, beleértve a felnőttkori tanulási rendszereket is, minden tanulót támogassanak a változó munkaerőpiachoz való hozzáférésben és személyes fejlődésükben, és továbbra is javítsák a továbbképzési és átképzési lehetőségeket valamennyi felnőtt, különösen az alacsony képzettségűek számára.

iv. A felnőttkori tanulásra vonatkozó új európai cselekvési program (2021–2030) megvalósításának folytatása.

v. Egyfelől a tanulók, valamint a tanárok, oktatók, trénerek és az egyéb oktatási és képzési személyzet számára a mobilitásban való részvétel lehetőségének előmozdítása, másfelől az intézmények számára a szabad együttműködés lehetőségének elősegítése Európában és azon túl, a tanulási célú mobilitás és a határokon átnyúló együttműködés keretében.

vi. A tanulási és az oktatási célú mobilitás valamennyi típusát illetően a fennálló akadályok és gátak felszámolását célzó erőfeszítések folytatása, ideértve a hozzáféréssel, az iránymutatással, a hallgatói szolgáltatásokkal és az elismeréssel kapcsolatos kérdéseket is.

vii. Az Iskolák Európai Szövetsége lehetséges kiépítésének vizsgálata.

viii. Az „»Európa mozgásban« csomag – tanulási célú mobilitási lehetőségek mindenki számára” című, 2024. május 13-i tanácsi ajánlásban meghatározott kezdeményezések nyomon követése.

ix. Az arra irányuló erőfeszítések fokozása, hogy az EU-n kívülről több diák érkezzen az EU-ba tanulmányokat folytatni és diplomázni, valamint hogy – az EU migrációs politikájával összhangban – az EU-ban maradjanak a tehetségek.

x. Az oktatásban és képzésben szerzett képesítéseknek, valamint a külföldi iskolai, illetve szakképzési szinten teljesített tanulmányi időszakok eredményeinek a – mobilitás és a továbbtanulás céljából történő – kölcsönös elismerésére irányuló munka feltérképezése.

xi. Szükség esetén a munka folytatása a nem formális és az informális tanulás – többek között az önkéntes munka – eredményeinek elismerésével és érvényesítésével, valamint a határokon átnyúló szolidaritási tevékenységek inkluzivitásának, minőségének és elismerésének javításával kapcsolatban.

4. stratégiai prioritás – Az oktatási és képzési szakma vonzerejének, valamint a szakmabeliek kompetenciáinak és motivációjának erősítése

i. A kiválóság további előmozdítása az oktatás és képzés minden szintjén, valamint a tanári, pedagógiai és iskolavezetői szakma vonzerejének és státuszának javítása.

ii. Az európai együttműködés megerősítése a hozzáértő, magasan képzett és motivált tanárok és oktatók pályára vonzásával és ott tartásával kapcsolatos bevált gyakorlatok megosztása érdekében, többek között a munkafeltételeikkel kapcsolatban.

iii. Hozzájárulás az uniós tanári és oktatói program kidolgozásához.

iv. Az alapszintű és fejlett digitális készségek és kompetenciák, valamint az innovatív pedagógiai módszerek fejlesztésének további támogatása, beleértve annak biztosítását, hogy a tanárképzés kiterjedjen a tanárok azon kompetenciáira, hogy digitális környezetben tanítsanak, és reagálni tudjanak az MI jelentette kihívásokra és lehetőségekre.

v. A tanárképző intézmények hálózatainak további fejlesztése az Erasmus+ tanárképző akadémiákon keresztül.

vi. A tanárok, oktatók, trénerek, valamint az oktatás és képzés területén dolgozó vezetők támogatása a befogadás, a méltányosság és a sokszínűség kérdésének kezelésében a nyelvi, kulturális és életkort érintő szempontok mentén.

vii. Az európai tanárok, oktatók, trénerek, az oktatás és képzés területén dolgozó vezetők, valamint az egyéb pedagógiai és oktatási személyzet tanulási célú mobilitási lehetőségeinek további növelése, azok számát és minőségét tekintve.

viii. A nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló munka továbbvitele az oktatással és képzéssel kapcsolatos szakmák minden szintjén és típusában.

ix. Hozzájárulás az akadémiai személyzet európai kompetenciakeretének lehetséges kidolgozásához, valamint a felsőoktatási életpályák vonzerejének és fenntarthatóságának biztosítását célzó intézkedések végrehajtásához.

5. stratégiai prioritás – A kiváló és vonzó európai szakképzés előmozdítása

i. Vonzó és innovatív szakképzési rendszer megvalósítása a vonzerőt, a kiválóságot és az inkluzivitást középpontba helyező európai szakképzési stratégia kidolgozása segítségével.

ii. A transznacionális együttműködés további erősítése, például a szakképzési kiválósági központok égisze alatt, valamint azok továbbfejlesztésének és hálózatépítésének a támogatása.

iii. A szakképzésben részt vevő tanulók mobilitásának megkönnyítése, megvizsgálva egy európai szakképzési oklevél/címke kidolgozásának lehetőségét és emellett más lehetséges alternatív megközelítéseket is, hogy a későbbiekben tanácsi döntés születhessen a kérdésben.

iv. Adott esetben a mikrotanúsítványok további előmozdítása és használatának folytatása a szakképzés területén, az európai képesítési keretrendszeren (EKKR) belül.

v. A 2026–2030-as időszakban a versenyképesség fokozását és a minőségi munkahelyeket szolgáló vonzó és inkluzív szakképzésről szóló herningi nyilatkozat végrehajtása.

vi. A Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének további bővítése.

vii. A STEM oktatási stratégiai tervéhez kapcsolódó szakképzési kezdeményezések vizsgálata.

viii. Hozzájárulás a zöld átálláshoz, valamint a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos szempontok érvényesítésének további előmozdítása az oktatási és képzési tantervekben.

ix. A szakképzésben az alapszintű és fejlett digitális készségek és kompetenciák fejlesztésének folyamatos szem előtt tartása, hogy azok megfeleljenek a gazdaság és a társadalom technológiai és digitális átalakulása jelentette kihívásoknak.

6. stratégiai prioritás – A versenyképes európai felsőoktatás előmozdítása

i. A felsőoktatási intézmények közötti szorosabb és mélyebb együttműködés további ösztönzése a zökkenőmentes transznacionális együttműködés előmozdítása és megerősítése révén.

ii. Az „Európai Egyetemek” kezdeményezés fejlesztésének folytatása az Erasmus+ program keretében, szinergiában az uniós, regionális és nemzeti finanszírozási eszközökkel, a már elért eredmények értékelése alapján.

iii. A képesítések további tanulmányok céljából való, automatikus kölcsönös elismerésének további javítása ([1]).

iv. A 2025 májusában jóváhagyott, „a közös »európai diploma« címke bevezetése és a közös európai diploma előkészítése céljából” végrehajtandó, három szakaszból álló folyamat továbbvitele az európai oktatási térség stratégiai keretrendszere felsőoktatási munkacsoportjának szakpolitikai laboratóriuma által végzett munka alapján, a lehetséges alternatív megközelítések mérlegelése mellett.

v. A felsőoktatás minőségbiztosításának európai sztenderdjei és irányelvei (ESG), valamint a közös programok minőségbiztosítására vonatkozó európai megközelítés sztenderdjei alapján a felsőoktatási intézmények szövetségei számára kialakítandó minőségbiztosítási keret kidolgozásának további vizsgálata.

vi. A felsőoktatáshoz való jobb hozzáférés megvalósítása a tanulók életkort tekintve is szélesebb köre számára, valamint célzott iránymutatás és támogatás biztosítása számukra a sikerük elősegítése érdekében.

vii. A STEM oktatási stratégiai tervéhez kapcsolódó felsőoktatási kezdeményezések vizsgálata.

viii. A kiegyensúlyozott mobilitásnak, valamint a készségek kiegyensúlyozott áramlásának és elosztásának ösztönzése.

ix. A felsőoktatás, az innováció, a kutatás és a gazdasági ágazatok közötti szinergiák további erősítése és a köztük való további együttműködés elősegítése, különös tekintettel a munkaerőpiaci relevancia és a vállalkozói készség megerősítésére.

x. Az európai felsőoktatási ágazat innovatív, inkluzív és versenyképes jellegére – többek között a megszerzett készségek relevanciájára és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők eredményeinek összehasonlíthatóságára – vonatkozó tudományos alapok további bővítése.

xi. A tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal támogatása, különösen az európai felsőoktatási ágazat megfigyelőközpontjának folyamatos fejlesztése, valamint az „Eurostudent” európai hallgatói felmérés és az európai diplomások pályakövetési felmérése, az „Eurograduate” előmozdítása révén.

([1]) A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi ajánlással (HL C 444., 2018.12.10., 1. o.) összhangban.

xii. A mikrotanúsítványok további előmozdítása és használata a felsőoktatásban.

xiii. Az európai diákigazolványra vonatkozó kezdeményezés igénybevételének ösztönzése azzal a céllal, hogy az európai mobilitásban részt vevő összes hallgató élvezhesse annak előnyeit.

xiv. A felsőoktatásban a digitális készségek és kompetenciák – többek között az MI használata – fejlesztésének folyamatos szem előtt tartása, hogy azok megfeleljenek a gazdaság és a társadalom technológiai és digitális átalakulása jelentette kihívásoknak.

xv. Hozzájárulás az alapvető tudományos értékek védelmének támogatásához, szinergiában a bolognai folyamat és az Európai Kutatási Térség tevékenységeivel.